

Groningen (gemeente)

Groningen uitspraak (info / uitleg) (Gronings: *Grönnen* of *Stad*) is een gemeente in de Nederlandse provincie Groningen, gecentreerd rond de stad Groningen. De gemeente had per 31 maart 2015 200.210 inwoners (bron: CBS), en in september 2014 werd de 200.000e bewoner ingeschreven.^{[1][2]} De gemeente is daarmee veruit de grootste van noordelijk Nederland en de op zes na grootste van Nederland. De stad heeft een oppervlakte van 83,69 km² (waarvan 4,1 km² water). De huidige gemeente ontstond op 1 januari 1969 toen de voormalige gemeenten Hoogkerk en Noorddijk en een deel van de gemeente Bedum (Beijum) bij Groningen werden gevoegd.

Hoogkerk wordt door de oorspronkelijke inwoners nog steeds als apart dorp gezien. Door het beleid van de gemeente Groningen wordt geprobeerd dit karakter in stand te houden. Dit in tegenstelling tot de inwoners van Noorderhoogebrug en Oosterhoogebrug. Zij zien hun dorp in mindere mate ook nog steeds als aparte plaats. Op 28 oktober 2014 werd de 200.000e inwoner verwelkomd door loco-burgemeester Ton Schroor.

Groningen maakt onderdeel uit van het samenwerkingsverband Regiovisie Groningen-Assen. Deze bestaat uit 12 gemeenten waaronder beide steden en de provincies Groningen en Drenthe. In deze regio wonen ca 470.000 inwoners (1 januari 2015).

1 Politiek

Groningen stond bekend als een 'rode' gemeente. De PvdA en daarvoor de SDAP waren sinds mensenheugenis de grootste partij in de gemeente. Groningen was de eerste gemeente waar een links meerderheidscollege tot stand kwam, in 1972 onder leiding van Max van den Berg (nu Commissaris van de Koning in de provincie Groningen). Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2002 was Groningen een van de zeer weinige gemeenten waarin de PvdA de grootste partij bleef. Nadat het College van B&W (een coalitie van PvdA, GroenLinks, SP en D66 onder leiding van PvdA) in september 2012 gevallen was over de begroting van 2013, waarin de RegioTram Groningen werd voorzien, traden de VVD en de CDA toe tot het College. De plannen voor de tram werden afgevoerd; PvdA kon echter blijven. Twee jaar later, in 2014, werd de hegemonie van de PvdA na bijna 70 jaar bestuur, doorbroken, toen de partij bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 een historische nederlaag leed en D66 de grootste partij in de stad werd.

1.1 Samenstelling gemeenteraad

De gemeenteraad van Groningen bestaat uit 39 zetels. Hieronder staat de samenstelling van de gemeenteraad sinds 1974:

- De ChristenUnie deed voor 2002 mee als het GPV
- De collegepartijen zijn vetgedrukt

1.2 Samenstelling college B&W

Burgemeester Rehwinkel maakte begin oktober 2013 bekend dat hij per 1 november 2013 zou vertrekken. Hij werd opgevolgd door Ruud Vreeman, die door Max van den Berg als waarnemer werd aangesteld. Op 6 oktober 2014 maakte de gemeenteraad bekend dat Peter den Oudsten wordt voorgedragen als opvolger van Vreeman.^[3] Deze benoeming wordt definitief zodra het Koninklijk Besluit daartoe getekend is. De bedoeling is dat hij op 2 januari 2015 zijn werkzaamheden in Groningen begint.^[4]

Het college van B&W bestaat sinds 14 mei 2014 uit:

- Peter den Oudsten (PvdA): burgemeester (sinds 1 januari 2015)
- Ton Schroor (D66): wethouder Financiën, Zorg, Onderwijs
- Roeland van der Schaaf (PvdA): wethouder Ruimtelijke Ordening, Arbeidsmarktbeleid, Wonen, Grondzaken
- Mattias Gijsbertsen (GroenLinks): wethouder Sociale Zaken, Jeugdzorg, Duurzaamheid
- Joost van Keulen (VVD): wethouder Economische Zaken, Innovatie, Personeel&Organisatie
- Paul de Rook (D66): wethouder Verkeer&Vervoer, Cultuur, Sport

1.3 Referendum 2005

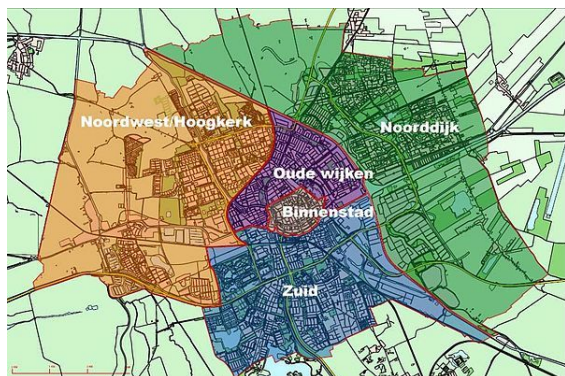
Op 29 juni 2005 werd in Groningen een referendum gehouden over de toekomst van de oostzijde van de Grote Markt. In totaal was 54% van de stemmers voor de plannen van het College van B&W, maar de uitslag van het

referendum is niet bindend. Dit komt doordat niet voldaan werd aan het criterium dat minimaal 30% van de kiesgerechtigden voor of tegen het voorstel moet hebben gestemd. De gemeenteraad heeft de uitslag overgenomen. De SP, voorafgaand aan het referendum tegenstander, steunt op grond van de uitslag de plannen. Na verloop van tijd brokkelt de brede steun in de gemeenteraad af. VVD en CDA, die na 2006 het college verlaten, worden kritischer en de kritiek van de Stadspartij wordt bij de verkiezingen van 2010 zeer scherp. De meerderheid van de raadsfracties blijft echter ook na de verkiezingen van 2010 voorstander van de plannen: naast de vier coalitiepartijen zijn ook ChristenUnie^[5] en Student en Stad^[6] positief over de bouw van het Groninger Forum. Alleen VVD, CDA en de Stadspartij tonen zich tegenstander.^[7] Nieuwkomer Partij voor de Dieren voert zelf campagne met de kreet: Groningen Gromt tegen het Forum.

1.4 Millennium en Fairtrade Gemeente

Groningen is een **Millennium Gemeente**. Groningen heeft zich aangemeld als Millennium Gemeente (een van de 160^[8] gemeenten in Nederland) die meedoet met een landelijk, door de **Vereniging van Nederlandse Gemeenten** internationaal opgezette actie, om mee te helpen de acht doelstellingen die door de **Verenigde Naties** opgesteld zijn^[9] te behalen in 2015. Op 2 maart 2009 behaalde Groningen samen met de gemeente Goes als eerste in Nederland de titel **Fairtrade Gemeente**.^[10] Fairtrade Gemeente is een titel die aangeeft dat bedrijven, organisaties, winkels, horeca en de lokale overheid veel aandacht besteden aan fairtrade.^[11]

2 Indeling

Stadsdelen Groningen

De gemeente Groningen is ingedeeld in vijf stadsdelen: *Binnenstad*, *Oude wijken*, *Noordwest/Hoogkerk*, *Noorddijk* en *Zuid*. Hiervan behoren *Binnenstad*, *Oude wijken* en *Zuid* geheel tot de Stad Groningen, de stadsdelen *Noordwest/Hoogkerk* en *Noorddijk* bevatten ook andere kernen

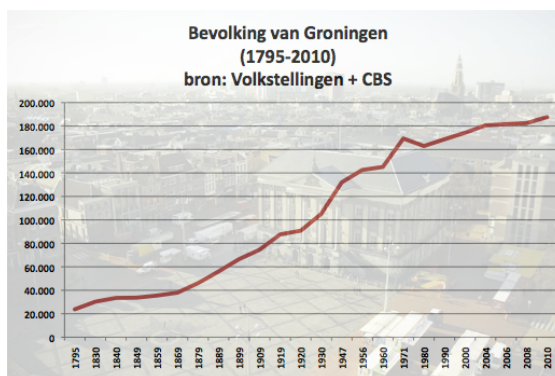
Topografische gemeentekaart van Groningen, september 2014

van de gemeente. De stadsdelen hebben geen officiële status en worden voornamelijk binnen de gemeentelijke organisatie zelf gebruikt. Voor statistische doeleinden hanteert het CBS een eigen indeling in **wijken en buurten**.

In 2014 werd een nieuwe wijk- en buurtindeling ingevoerd door de gemeente Groningen, de eerste sinds 1948. Hierbij werden ook verschillende buurten en subbuurten gewijzigd, wat de eerste buurtwijziging was sinds 1976. Sindsdien is Groningen onderverdeeld in 14 wijken, die weer zijn onderverdeeld in 106 buurten (met vele subbuurten).^[12] De wijk- en buurtindeling wijkt op verschillende punten af van de indeling door het CBS, die een andere wijkindeling aanhoudt bij de wijken Hoogkerk e.o. en Nieuw-West, op sommige plekken grotere buurten aanhoudt en een extra buurt heeft (West-Indische buurt).^[13]

Kernen in de gemeente Groningen zijn:

3 Ontwikkeling bevolking en annexaties

Bevolking van Groningen in de periode 1795-2010

Groningen ontwikkelde zich in ruim twee honderd jaar van een gemeente met ruim 23.000 inwoners in 1795 tot een gemeente met ruim 190.000 inwoners in 2010

Groningen in de Gouden Eeuw.

(zie : bijgevoegd overzicht). Een deel van de stijging is te danken aan de annexaties die in de loop der tijd plaatsvonden. Zo werd in 1884 een stuk van de gemeente Haren geannexeerd rond de Van Mesdagkliniek, waarbij de grens ten zuiden van de Helperlinie werd gelegd. In de jaren 1910 werd een aantal annexaties gepleegd in het kader van de bouw van een aantal woonwijken (ongeveer 1000 hectare in totaal): **Kostverloren** (van Hoogkerk) in 1912, **De Hoogte** (van Noorddijk) in 1914 en **Helpman** (van Haren) in 1915. In 1969 werden de hele gemeenten **Noorddijk** en **Hoogkerk** en delen van de gemeenten **Adorp**, **Bedum** en **Haren** toegevoegd aan het grondgebied van Groningen. Deze enorme annexatie omvatte de dorpen en gehuchten **Bangeweer**, **Dorkwerd**, **Eelderwolde** (het deel dat daarvoor onder Haren viel), **Engelbert**, **Euvelgunne**, **Harssens** (deels), **Hoogkerk**, **Kinderverlaat**, **Kleiwerd**, **Koningspoort**, **Leegkerk**, **Middelbert**, **Noorddijk**, **Noorderhoogebrug**, **Oosterhoogebrug**, **Oude Harssens** (deels), **Oude Roodhaan**, **Pannekoek**, **Paddepoel** (deels), **Peizerweg**, **De Poffert** (deels), **Roodehaan**, **Ruischerbrug**, **Selwerd**, **Slaperstil**, **Vierverlaten** en **Zuidwending**. In 1987 werd een deel van het gehucht **Matsloot** geannexeerd van de Drentse gemeente **Roden**. In 1998 werd **Bruilweering** geannexeerd van de Drentse gemeente **Eelde**. In 2012 werd een ruil van grondgebied met de gemeente **Slochteren** (De plaatsen **Engelbert** en **Middelbert** tegen de bouwgrond van de plaats **Meerstad**) voorgesteld maar vervolgens weer afgeblazen.

In de provincie Groningen speelt in 2013 een nieuwe discussie over gemeentelijke herindeling. In het rapport 'grenzeloos gunnen' is het voorstel dat de gemeente Groningen zou moeten samengaan met buurgemeenten **Haren**, **Ten Boer** en een deel van de gemeente **Slochteren** (**Meerstad**). De nieuwe gemeente zou dan ongeveer 225.000 inwoners gaan tellen.

4 Aangrenzende gemeenten

5 Monumenten

In de gemeente zijn er een aantal rijksmonumenten en oorlogsmonumenten, zie:

- [Lijst van rijksmonumenten in Groningen \(gemeente\)](#)
- [Lijst van oorlogsmonumenten in Groningen \(gemeente\)](#)

6 Zie ook

- [Lijst van burgemeesters van Groningen](#)
- [Stad Groningen](#)

7 Externe link

- [Website Gemeente Groningen](#)

53° 13' NB, 6° 34' OL

8 Tekst-en beeldbronnen, medewerkers, en licenties

8.1 Tekst

- **Groningen (gemeente)** *Bron:* [https://nl.wikipedia.org/wiki/Groningen_\(gemeente\)?oldid=44901145](https://nl.wikipedia.org/wiki/Groningen_(gemeente)?oldid=44901145) *Bijdragers:* Ellywa, Mtcv, Romaine, LennartBolks, Jeroen, Waerth, Serassot, HooftBot, Robbot, GerardM, RobotE, Johan Lont, Bob.v.R, Dinsdagskind, Chris, MartinD, Michiel1972, Ano niem, Quistnix, CaAl, Hardscarf, RobotMichiel1972, RJB, Sonuwe, Ype, Steinbach, RobotQuistnix, LimoWreck, Rex, Qwertys, Wikix-oud, T Houdijk, Dimitri, Algont, RoboRex, Bramvr, Peter b, MoriBot, Annabel, Maarten1963, Quichot, Apdency, Otto ter Haar, Rongo, The Banner, WillBot, Niels, Tibor, Gouwenaar, Lampje, Wybe, C mon, Kevster, Halandinh, Gerbot, Mexicano, SieBot, Joris, AdnergjeBot, Erwin85Bot, HenkL, Wormke-Grutman, Magere Hein, Paul B, Vis met 1 oog, Pieter Kuiper, Rolandas-nlwiki, Evert100, BotteHarry, Rudolphous, Le Fou, BotMultichill, RenéV, TaalVerbeteraar-nlwiki, ErikWarmelink, TUFOWKTM, Erwin85TBot, Pucky, Sander1453, Mar(c), Louperibot, Chielio0ow, Wutsje, Sportlex, Peaceflower, Cecil, ArjanH, GjaltBearda, Henriduvent, Janwillemvanaalst, E.I. Kipping, Netraam, DrJos, Cyn, AGL, De Slager, Kwiki, Glatisant, Luckas-bot, Japiobot, Marrakech, Imkedev, Noudux, Meerdervoort, Trewal, RomaineBot, Woodcutterty, Dinamik-bot, ErikvanB, Martenduit, Slb nsk, Melc, MexicanoBot, EmausBot, Dwinterwerp, Rickazio, Joopwikibot, AvicBot, Rkoster, Emielwiki, Legobot, Newreaderx, Kukkie, Wikix-nlwiki, Foutjeweg en Anoniem: 46

8.2 Beelden

- **Bestand:Bevolking_van_Groningen.png** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Bevolking_van_Groningen.png *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* gebaseerd op gegevens van de Volkstellingen en van het Centraal Bureau voor de Statistiek *Oorspronkelijke artiest:* Gouwenaar
- **Bestand:Bevolkingspiramide_2008_-_CBS_gemeentecode_0014.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/41/Bevolkingspiramide_2008_-_CBS_gemeentecode_0014.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* own work using CBS data *Oorspronkelijke artiest:* Michiel1972
- **Bestand:Brosen_windrose_nl.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d6/Brosen_windrose_nl.svg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* Image:Brosen windrose.svg *Oorspronkelijke artiest:* GeertW
- **Bestand:Commons-logo.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. (Former versions used to be slightly warped.) *Oorspronkelijke artiest:* SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, created by Reidab.
- **Bestand:Flag_Groningen.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/01/Flag_Groningen.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* ? *Oorspronkelijke artiest:* ?
- **Bestand:Flag_of_Groningen_City.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0d/Flag_of_Groningen_City.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* SVG own work. *Oorspronkelijke artiest:* Original by User:Quistnix
- **Bestand:Flag_of_the_Netherlands.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/20/Flag_of_the_Netherlands.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Zscout370
- **Bestand:Gem-Groningen-OpenTopo.jpg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/33/Gem-Groningen-OpenTopo.jpg> *Licentie:* CC BY-SA 4.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Janwillemvanaalst
- **Bestand:Groningen_(afbeelding_der_stadt_Groningen_met_omliggende_fortressen)_-_Haubois,_1652.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/51/Groningen_%28afbeelding_der_stadt_Groningen_met_omliggende_fortressen%29_-_Haubois%2C_1652.jpg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* Inter-Antiquariaat Mefferdt & De Jonge *Oorspronkelijke artiest:* Inter-Antiquariaat Mefferdt & De Jonge
- **Bestand:Groningen_stad_wapen.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/20/Groningen_stad_wapen.svg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* SVG is own work. *Oorspronkelijke artiest:* Original by User:Arch
- **Bestand:Internet-web-browser.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/74/Internet-web-browser.svg> *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* The Tango! Desktop Project *Oorspronkelijke artiest:* The people from the Tango! project
- **Bestand:Map_-_NL_-_Municipality_code_0014_(2009).svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/07/Map_-_NL_-_Municipality_code_0014_%282009%29.svg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* own work , using CBS data *Oorspronkelijke artiest:* Michiel1972 (talk) 21:29, 24 January 2009 (UTC)
- **Bestand:Nuvola_single_chevron_right.svg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e/1rightarrow_blue.svg *Licentie:* LGPL *Bijdragers:* 1rightarrow.png: *Oorspronkelijke artiest:* en:David Vignoni, User:Stannered
- **Bestand:Portal_icon.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c9/Portal.svg> *Licentie:* CC BY 2.5 *Bijdragers:*
 - Portal.svg*Oorspronkelijke artiest:* Portal.svg: Pepetps
- **Bestand:Stadsdelen_groningen.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/ba/Stadsdelen_groningen.jpg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* ? *Oorspronkelijke artiest:* ?

8.3 Content license

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0